

bliver forbeholdt denne. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem, hvorfor han ikke omtalte dette Forslag, og hvilken Stilling han har dertil.

Endelig skal jeg ganske kort komme ind paa den egentlige Hensigt med vore Forslag. Det er jo, som det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard sagde, ikke første Gang, det høje Ting ser disse Forslag paa Bordet; men selv om det ikke er det, er disse Forslag dog Udtryk for de Ønsker, der er fremme hos det Parti, der er Tingets næststørste og vel sagtens efter det kommende Valg dets største Parti. De er Udtryk for vor Opfattelse af disse Spørgsmaal, og det forekommer mig, at de er vel begrundede i de Oplysninger, der er kommet frem om, hvorledes den gamle Statshusmandslov har virket. Det, vore Jordlovsforslag gaar ud paa, er at skabe en Lovgivning, hvorved vi siger til den unge Landarbejder: Se, her ligger Jorden, og her ligger Bygningerne; vi garanterer dig, at Jordens Pris ikke bliver opskruet i det Øjeblik, du skal tage den, du kommer i Besiddelse af Jorden til den Pris, den staar Samfundet i; men til Gengæld kræver vi, at du ikke faar Lov til at spekulere med denne Ejendom, denne Jord! Vi indfører det offentlige Fæste for derigennem at give den unge Mand, der kommer i Besiddelse af denne Ejendom, de bedst mulige Betingelser for at klare sig derude. Det er ikke et Synspunkt, der er helt ukendt fra Venstres Side. Jeg har tidligere fra denne Talerstol fremhævet, hvorledes Vilhelm Lassen i 1894, da han skrev sin Bog om offentligt Fæste, gennemhaanede Privatejendomsretten og klart paaviste, at netop Fæsteholdet var den mest betryggende Besiddelsesform, der fandtes.

Den højtærede Minister gaar en anden Vej, idet han gaar ud og fremhæver for undrende Vælgerskarer, hvorledes Privatejendomsretten har været i Stand til at forvandle Sand til Guld. Ja, hvis vi kaster et Blik over paa den anden Side Kanalen, vil vi se, at der har Privatejendomsretten været i Stand til at forvandle Guld til slet ingenting. Hvis man ser paa de virkelige Forhold, paa det virkelige Billede, som det former sig derude, vil man se, at det, som man kalder Privatejendomsretten, kun er en Fiktion. Hvis man ser paa Ejendomsalgene, som de foregik i 1920—21, saa vil det vise sig, at samtlige Ejendomme var efter Salget prioriteret med 75 pCt. af Jord og Bygninger. Hvis der kommer et Prisfald der, hvor er saa Ejendomsretten henne? Den er forduftet. Hvis man kaster et Blik

paa de Opgørelser, Kreditforeningerne udsender — det gælder Husmandskreditforeningerne og den store Kreditforening —, saa viser det sig, at Gældsbyrden for hver Termin, der gaar, bliver større og større for det danske Landbrug. Spørgsmaalet er da; hvor længe kan det blive ved at gaa saaledes? Kan man lægge Tørv efter Tørv paa Læsset, uden at Hesten standser, og er vi ikke snart ved det Tidspunkt, hvor den vil standse?

Jeg staar med en Opgørelse for de jydsk Husmandskreditforeninger, hvorefter de ved Regnskabsaarets Slutning den 31. Marts 1921 har udlaant 150 Mill. Kr. men den 1. April 1923 er Laanene kommet op til 221 Mill. Kr., altsaa 71 Mill. Kr. er laant ud i Løbet af 2 Aar; omtrent 50 pCt. af den Sum, det samlede Laan androg i 1921, har de udlaant i 2 Aar. For de store Kreditforeningers Vedkommende viser akkurat det samme sig at være Tilfældet, at Gældsbyrden ifølge Regnskabet bliver større og større for det danske Landbrug. Paa denne Maade arbejder det danske Landbrug sig ind i et Hoveri, der vil blive betydeligt mere tyngende, end det gamle Hoveri var. Og netop de Mænd, der mere end nogen andre skulde være Landbrugets Repræsentanter, staar her og modarbejder os, naar vi søger at komme bort fra det.

Jeg ved godt, at de af os foreslaede Love ikke vil betinge en ny Guldalder, de alene vil ikke være tilstrækkelige til at afskaffe Gældsbyrden og til, at det bliver Samfundet og ikke den enkelte Kapitalist, der er Storejer af den danske Jord. Men det er en Begyndelse, det er et lille Skridt i den rigtige Retning. Og naar man saa ved en fornuftig Skattelovgivning vil søge at lægge saa stor en Grundskyld paa, at man derved lidt efter lidt faar den danske Jord ind som offentligt Eje, føler jeg mig overbevist om, at da var man langt fremme, og da vilde der blive bedre Betingelser for det danske Landbrug, end der er i Øjeblikket — vel at mærke for den arbejdende Del af det danske Landbrug, for den Del, der skal leve af og gennem sit Arbejde. Men den Del af det danske Landbrug, der kun skal leve af Renten af sin Kapital, vil selvfølgelig ikke komme til at sidde saa godt i det paa denne Maade. Men det er ikke den Del, vi interesserer os stærkest for; den Del, vi interesserer os fortrinnsvis for, er den danske Landarbejder, Husmandsundommen. Det er tilsyneladende ikke den Del, som Venstre interesserer sig synderligt for, det er derimod den modsatte Part.